قاب سیما

برنامه ویژه سیما برای پیگیری مطالبات رهبری از جامعه مداحان

تهیه‌کننده برنامه «روایت هیئت» از آغاز پخش زنده فصل چهارم این برنامه از شبکه افق خبر داد و گفت: قسمت‌های اول و دوم روایت هیئت به موضوع مطالبات رهبر معظم انقلاب از ستایشگران اختصاصی دارد که با حضور مداحان دنبال می‌شود.

حجت‌الاسلام میلاد امینی موحد، تهیه‌کننده برنامه روایت هیئت در گفت‌وگو با خبرگزاری فارس با اشاره به اینکه فصل چهارم این برنامه از جمعه یکم بهمن از شبکه افق روی آنتن صداوسیما می‌رود، اظهار کرد: این برنامه درزمینه موضوعات تخصصی حوزه هیئت با حضور مهمانان مرتبط با هیئت از جمله سخنرانان، مداحان، شاعران، مسئولان هیئت و پژوهشگران دنبال می‌شود.

وی اضافه کرد: هیئت به مثابه موتور پیرشان فرهنگ مذهبی کشور نیازمند بررسی تخصصی است؛ بحث و بررسی کارکردها و توجه به فعالیت‌های شاخص هیئت به‌عنوان حلقه میانی به‌عنوان محورهای اصلی برنامه روایت هیئت دنبال می‌شود. تهیه‌کننده «روایت هیئت» از شفیع شعله‌کار به‌عنوان مجری این برنامه یاد کرد و گفت: در دو قسمت آغازین فصل چهارم، با توجه به دیدار سالیانه مداحان با رهبر معظم انقلاب اسلامی، موضوع به صورت تخصصی در زمینه مطالبات رهبری از جامعه ستایشگری خواهد بود و از جامعه مداحان، میهمانانی در این برنامه حضور خواهند یافت.

وی از ارتباط تصویری و تلفنی با شخصیت‌های مرتبط با موضوع خبر داد و گفت: این برنامه جمعه‌ها با حضور مجری و دو میهمان ساعت ۲۰ تا ۲۱ به صورت زنده پخش خواهد شد.

امینی موحد خاطرنشان کرد: «پای منبر» یکی از اپتمای برنامه است که با استفاده از آن، گزیده‌ای از منابر مرتبط با مناسبت‌ها به صورت کوتاه و گرافیکی به مخاطب ارائه می‌شود، همچنین بخشی با موضوع اخبار خواهیم داشت که به صورت گرافیکی آخرین اخبار هیئت‌ها منعکس می‌شود.

وی از «هیئت‌گردی» به‌عنوان یکی دیگر از بخش‌های برنامه روایت هیأت یاد کرد و گفت: در این بخش قرار است دستاوردهای هیئت‌های مذهبی به‌ویژه در حوزه اشتغال‌زایی و فعالیت‌های جهادی را برای مخاطبان منعکس کنیم.

مشاور رسانه‌ای جامعه ایمانی مشعر با اشاره به اینکه فصل‌های قبلی روایت هیأت در عید نوروز، فاطمیه و محرم از شبکه افق پخش شده است، عنوان کرد: در فصل چهارم برنامه به دنبال این هستیم که برنامه را به صورت مستمر و متتالوع دنبال و به یک مقطع زمانی محدود نشویم.

وی با بیان اینکه «روایت هیئت» نسخه تخصصی برنامه سیما در حوزه هیئت است، گفت: در سه فصل گذشته ۸۰ میهمان در حوزه‌های سخنرانی، ستایشگری، شعر و ادب، اقتصاد هیئت و فعالیت‌های جهادی به برنامه دعوت شدند. ما میهمانان ایرانی و خارجی هم داشته‌ایم به‌عنوان نمونه مسئول هیئت امام حسین(ع) از آمریکا و مسئول یک هیئت لبنانی در برنامه حضور یافتند و بعد بین‌المللی مفید استفاده خواهیم کرد و برای اجرای پلاتوهای موفق نیز از ظرفیت پژوهشگران و نویسندگان بهره می‌بریم.

افق تهیه می‌شود و به همت گروه تلویزیونی روایت جهاد روی آنتن می‌رود، گفت: جمعی از فعالان رسانه‌ای جامعه ایمانی مشعر به‌عنوان توانمندان حوزه هیئت در تهیه این برنامه مشارکت می‌کنند، از ظرفیت روان‌شناسان برای آماده‌سازی میهمانان در راستای رسیدن به یک گفت‌وگوی مفید استفاده خواهیم کرد و برای اجرای پلاتوهای موفق نیز از ظرفیت پژوهشگران و نویسندگان بهره می‌بریم.

موعظه
آیت الله جاودان

سهل‌انگاری در مورد نماز، به شیطان جرئت می‌دهد

شیطان اول به سراغ نماز آدم می‌آید، می‌کوشد نماز را خراب کند چون اگر نماز خراب شد مثل اینکه این ستون و این دیوار فرو می‌ریزد ورود شیطان در این سرزمین جایز می‌شود، اگر نماز حفظ نشود، اگر احترام آن محفوظ نماند، اگر آدم در مورد نماز سهل‌انگاری کند، فرق نمی‌کند هر کس باشد او جرئت پیدا می‌کند آدم را در گناهان بزرگ ببیندازد. ذکا پیش نیاورد گناهان بزرگ گناهانی است که کاهی برگشت در آن ندارد، این خطر است. ببینید نماز مثلا دو رکعت صبح خیری می‌آورد، بازتوزیع، فرمودند حضرت مثلا ملکه‌الموت وقتی بالای دو تا پنج دقیقه، دو تا پنج دقیقه، یک پنج دقیقه، ۲۵ دقیقه، ۲۵ دقیقه سر کسی که نماز خود را مواظبت کرده، نماز خود را احترام کرده می‌آید خدا و تلقین می‌خواند برای این میت، این‌ها یی که بالای غسل صحیح، یک حمد و سوره، این خیلی زحمت ندارد امّا نتیجه است یکی از قوم و خویش‌های ما والده خود را برده بود بیمارستان قلب؛ خب شما برو خانه! صبح آمدند جنازه را تحویل دادند! خب اعتقاد درست از دنیا برود، خیلی قیمتی است، عاقبت به خیر می‌شود. اضطراب عقلش به چه می‌رسید. اما او (ملک الموت) که حاضر است، او که قدر تمند است، او برای این شخص که دارد از دنیا می‌رود تلقین می‌خواند، این‌ها اعتقادات صحیح از دنیا می‌رود؛ کسی که با اعتقادات صحیح از دنیا رفت عاقبت به خیر است. نماز موجب می‌شود آدم با اعتقاد درست از دنیا برود، خیلی قیمتی است، عاقبت به خیر می‌شود. آدم وقت برای خدا مصرف کند. یک وضوی صحیح یاد بگیریم، یک غسل صحیح، یک حمد و سوره، این خیلی زحمت ندارد امّا نتیجه آن عاقبت به خیری است. یک چیز دیگر گفتم نماز درست عاقبت به خیری می‌آورد، بازتوزیع، فرمودند حضرت ملکه‌الموت وقتی بالای سر کسی که نماز خود را مواظبت کرده، نماز خود را احترام کرده زمان از او گناهی سر بزند، عرض کردم ممکن است ما نمی‌شود زندگی او شلخته باشد، نمی‌شود همین طوری کل زندگی لاابالی و بی‌بند و بار باشد، بنابراین هرچه ما برای نماز خود قیمت قائل شویم، هرچه به نماز خود بها دهیم در کل زندگی ما مؤثر است. حتی در اخلاق ما. نمی‌شود کسی نماز خود را خوب بخواند و اخلاق او مثل شمر باشد.

اطمینان و توکل بر خدا بهای هرچیز گرانقیمت و نردبان هر مقام بالا و رفیعی است.

گزارش

«کتاب سیر تطور هویت‌یابی شیعیان تا پایان مکتب شیعی بغداد» نقد شد

بازخوانی تشیع با روش تحلیل گفتمان

نشست علمی نقد کتاب «سیر تطور هویت‌یابی شیعیان تا پایان مکتب شیعی بغداد» با حضور مؤلف کتاب «عبدالمجید مبلغی» عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، «محمدعلی حسینی‌زاده» عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی و «مهدی قدایی مهرباني» عضو هیئت علمی دانشگاه تهران در سالن حافظ خانه اندیشمندان علوم انسانی برگزار شد.

■ هویت‌یابی شیعیان مسئله اصلی من در کتاب بوده است

به گزارش ایینا، در ابتدای این نشست مبلغی، مؤلف کتاب بیان کرد: اینکه چگونه شیعه نخستین (شیعه‌ای که در فرایند هویت‌یابی قرار دارد) شکل گرفته، برآمده و سامان پیدا کرده و این شیعه نخستین چه ادوار تاریخی را پشت سر گذاشته است مسئله اصلی من در این کتاب بود. وی ادامه داد: کتاب چهار گفتمان کانونی را در ارتباط با نحوه شکل‌گیری و سامان‌یابی شیعه لحاظ می‌کند و از لحاظ تاریخی به آن می‌پردازد. گفتمان اول گفتمان شیعه سیاسی است که شامل زمینه و زمانه و دوران نخست می‌شود. مدعای کتاب این است که در این دوران نوعی عمل‌گرایی سیاسی حاکم بر مناسبات شیعی است و این عمل‌گرایی سیاسی بیانگر ظرفیتی است که بعدها در چارچوب شیعه نمود پیدا کرد. طبعاً گسانی در اطراف امام نخستین بودند که درک درستی از شیعه بودن داشتند اما آنچه در عرصه واقعیت بیرونی رخ می‌داد و پذیرا می‌شد بیشتر از آنکه بازگشت به یک جریان سازمان‌یافته از مناسبات سیاسی باشد، گویای یک موقعیت موقعیت‌محور به تخصیص قدرت و شیوه مدیریت جامعه بود. در این دوران دو کنش اصلی شیعه بنیادگذاری می‌شود؛ کنش مبارزه و کنش کناره‌گیری. به تناوب در ادوار مختلف ما ظهور و بروز این دو کنش را شاهد هستیم.

مبلغی تصریح کرد: این دو کنش در تاریخ شیعه به هم تنیده‌اند و افت و خیزی که میان این دو کنش مشاهده می‌شود پس از حادثه عاشورا اتفاق مهمی در تاریخ شیعه رخ می‌دهد. زبان مبارزه سیاسی با آل امیه تبدیل می‌شود به زبان استعاری شیعی. در دوره دوم ما با شیعه‌ای مواجه هستیم که امکان بروز پیدا می‌کند، نقد رادیکال اجتماعی و نقد رادیکال سیاسی نسبی و اساسی با سنگ‌های پارادایمی همین شیعه گذاشتم. پس از آن ما با گفتمانی از شیعه مواجهیم که من آن را گفتمان شیعه اعتقادی نامیده‌ام. به این معنا که برخلاف دو دوره قبل، شیعه بودن دیل رویکردی از جنس دانش‌گرایی و این رویکرد دانش‌گرایانه با بازگشت مؤثر به امامان شیعه معنا پیدا می‌کند.

وی گفت: ما در گفتمان سوم گفتمان شیعه را که مجموعه‌ای از مفاهیم و دلالت‌مندی‌ها می‌بینیم که یک امکان تاریخی کاملاً متفاوتی را برای شیعیان گشوده است. در این گفتمان اگر شما به لحاظ فکری و نظری به خویشتن بگردید خواهید دید هر روز و هر لحظه منتظرید امام زمان(عج) بیاید و با آمدنش حکومت جور برافتد و اینکه شب هنگام و بعد از نماز یومیه به انتظار بنیادیشید و این تشدید هویت مبارزه‌جوی شما به همراه دارد.

مؤلف درباره فصل چهارم کتابش اظهار کرد: در فصل چهارم کتاب، شیعه اعتقادی است و گفتمان اعتقادی شیعه را به بحث گذاشته‌ام. این گفتمان از دوران صادقین تا آغاز غیبت صغری را شامل می‌شود. فصل پنجم کتاب نیز به گفتمان شیعه هویتی اختصاص یافته است. گفتمانی که به دوران آغاز غیبت، تأسیس حوزه نجف پس از حمله سلاجقه به بغداد بازمی‌گردد. تلاش کتاب آن است طی این پنج فصل درکی از سیر تا تحول و منطق تطور شیعه از آغاز شکل‌گیری تا پایان مکتب شیعه بغداد که در پی حمله سلاجقه به این شهر و مهاجرت شیخ طوسی به نجف اتفاق افتاد به دست دهد.

■ مزیت کتاب بازخوانی شیعی با روش گفتمانی است

در ادامه این نشست حسینی‌زاده صحبت خود درباره این کتاب را ادامه داد و بیان کرد: مزیتی که در این کتاب وجود دارد و می‌تواند خواننده را به خواندن آن راغب کند، این است که در مجموع نگاه نوآورانه‌ای به تاریخ صدراسلام و بازخوانی شیعی با روش گفتمانی صورت گرفته است و این مطالعه با تکیه بر مفاهیمی که در علوم اجتماعی جدید وجود دارد انجام و از عبارات و اصطلاحات جدیدی استفاده شده و با اینکه مطالب گاهی قدیمی هستند اما نوع بیان آن به‌گونه‌ای نوآورانه و خلاقانه است که آن مطالب جدید به‌نظر می‌آیند.

وی تصریح کرد: این کتاب هرچند نگاه انتقادی ندارد اما به دلیل اینکه سعی کرده بین دانش و نگرش شیعی با زمانه و زمینه ارتباط برقرار کند به‌گونه‌ای می‌تواند یک ساختارشکنی هم در خودش داشته باشد.

■ کتاب نگاهی صرفاً تاریخی به تشیع دارد

در ادامه قدایی مهربانی سخنان خود را درباره این کتاب این‌گونه آغاز کرد: نقدی که من به رویکرد تاریخی کتاب دارم این است که نگاهی صرفاً تاریخی به تشیع دارد. تشیع یگانه رسیمانی که بشر امروز را همچنان به آسمان وصل می‌کند. در فرایند عرفی شدن ذهن و زمین و زبان انسان دوره جدید ما دیگر نمی‌توانیم مفاهیم الهیاتی را در کتب مقدس راحت بپذیریم. گویا این افراد از یک دنیای دیگری حرف می‌زنند. مفاهیم قدسی برای ما بی‌معنا شده و این بی‌معنا شدن به این دلیل است که ما زیست جهانمان دیگر زیست‌جهان سنت و مذهب نیست و این اتفاق مهمی در تاریخ مدرن بی‌معنی است.

وی ادامه داد: نقد اصلی من به رویکردهای گفتمانی این است که وقتی از یک دوره تاریخی و درباره گفتمان حرف می‌زنیم، گفتمان منطقش درون خودش است. ظهور معنا در قالب گفتمان نسبی است و اساس نگاه‌های پارادایمی همین است. نقدی که به این رویکرد تاریخی دارم این است که وقتی می‌گوییم یک گفتمان، گفتمان تاریخی است و یک گفتمان، گفتمان فرهنگی است و یک گفتمان، گفتمان سیاسی است، نخستین چیزی که به ذهن متبادر می‌شود این است قواعد بازی در هر یک از این گفتمان‌ها متفاوت است. اگر نگاه ما به تشیع یک نگاه ماتریالیستی باشد کاملاً مخالف هستم. اما آیا ما برای تشیع می‌توانیم یک هویت ذاتی در نظر بگیریم؟ چون در نگاه گفتمانی نسبت بین دال و مدلول یک نسبت شناور است.

وی در انتها بیان کرد: به عقیده من اگر این تاریخی‌گرایی خود را به‌گونه‌ای به یک معنای ذاتی از امور الهیاتی وصل نکند به نیهیلسم منجر می‌شود. وقتی تاریخی‌گرا هستیم ظهور معنا متعلق به یک دوره تاریخی است. رویکرد گفتمانی برای این به‌کار می‌رود که نسبی‌گرایی دارد و دیدن تشیع از این منظر باعث می‌شود آن وجه الهیاتی در یک منطق تاریخی حل نشود. من مخالف نگاه تاریخی به قضیه نیستم ولی به نظرم باید به این بخش توجه شود که آیا به تشیع با یک نگاه رویکرد ماتریالیسم فرهنگی پرداخته می‌شود یا یک وجه درونی هم برای آن درنظر گرفته می‌شود؟

اخلاق مداحی

■ بازی کردن با مسئله مداحی سزاوار نیست

ایشان در ۸۷/۴/۴ در این خصوص می‌فرمایند: «مداحی شما... هر چه هنرمندانه‌تر باشد، از بهاتر هنر، از صوت خوش، خنجره‌خوب برخوردار باشد، بهتر است و هر چه محتوا. آنچه که می‌خوانیم - آنچه‌در تر، برای مخاطب قابل فهم‌تر باشد، درس‌آموزتر باشد، از جهت مدیریت خیلی مخاطبتان تازه‌تر و با طراوت‌تر باشد، ارزشش بیشتر است. البته... (باید) در بازی کردن با مسئله مداحی سزاوار نیست... هیچ اشکالی ندارد که از شعری یا زبان مردم استفاده شود، لیکن با مضمون درست، با مضمون صحیح».

■ پالایش درونی هیچ‌وقت متوقف نشود

توصیه پالایش اخلاقی از دیگر نکاتی است که رهبری در این سال‌ها به مداحان توصیه کردند. ایشان در ۶۹/۱۰/۱۷ می‌فرمایند: «مولوی می‌گوید: هر اهل معرفتی هم اگر این استحاله و عروج گاهگاهی را نداشته باشد، هرچند که خود، وسیله پاکی و طهارت و نزاهت و زیبایی و آراستگی دیگران می‌شود؛ اما این سرمایه‌ها را دچار خودش به‌تدریج از دست می‌دهد. پس سعی کنیم که اول این پالایش درونی هیچ‌وقت متوقف نشود».

■ خطای مداحان در مقایسه با دیگران سنگین‌تر است

ایشان در ۸۴/۵/۵ در این خصوص می‌فرمایند: «اگر ما می‌خواهیم که آیه یا بخش توجه شود که باید به تشیع با یک نگاه رویکرد ماتریالیسم فرهنگی پرداخته می‌شود یا یک وجه درونی هم برای آن درنظر گرفته می‌شود؟

حدود چهار دهه است هر ساله در سالروز میلاد حضرت زهرا(س) مداحان به دیدار آیت‌الله خامنه‌ای چه در کسوت ریاست‌جمهوری و چه در قامت رهبری معظم انقلاب می‌روند. خبرگزاری فارس در گزارشی به بازخوانی و تحلیل محتوای مطالبات ایشان در این سال‌ها پرداخته که البته برخی از این مطالبات تا حدودی عملیاتی شده و برخی هم متأسفانه بر زمین مانده‌اند. تحلیل محتوای توصیه‌های رهبری در این دیدارها حاکی از حدود ۴۰ مطالبه مشخص در موضوعاتی چون اشعار، هنر مداحی، توجه به خود، مضامین مداحی و فرهنگ‌سازی، موسیقی، خانواده، توجه به سنت‌ها، پرهیز از تفرقه‌افکنی، پرهیز از رفتارهای خارج از حدود، مجالس شادی، نقد و بررسی مداحی‌ها و وظایف نهادهای مداحی است. در ادامه مشروح این مطالبات را می‌خوانید.

■ اشعار مداحان باید چه ویژگی‌هایی داشته باشد؟

رهبر معظم انقلاب در این دیدارها همواره بر معرفت‌افزایی محتوای اشعار تأکید کرده‌اند. ایشان در دیدار ۶۹/۱۰/۱۷ فرمودند: «جامعه مداح، آن وقتی که از زبان خوب -شعر عالی، محکم، قوی، گویا- و محتوای خوب، شعر اخلاقی، تاریخی، اعتقادی، توحید، نبوت، ولایت- برخوردار باشد، نقش خود را ایفا کرده است».

■ شعری بخوانید که ایمان مخاطبان زیاد شود

معظم‌له در ۸۶/۰۴/۱۴ در خصوص شعر می‌فرمایند: «(اگر) وقتی شعر را می‌خوانیم به فکر باشیم که از این شعر ما ایمان مخاطبان ما زیاد شود؛ پس، هر شعری را نمی‌خوانیم؛ هرچیز خواندنی را انتخاب نمی‌کنیم؛ چیزی می‌خوانیم که لفظ و معنا و آهنگ، مجموعاً آثرگذار باشد. در چه؟ در افزایش ایمان مخاطب...».

■ در ارائه مضامین، نیاز زمان را پُر کنیم

رهبر معظم انقلاب در ۸۰/۶/۱۸ در خصوص مضامین مداحی می‌فرمایند: «... ما باید بدانیم که اگر فاطمه زهرا(س) امروز در بین ما ظاهر می‌شدند و یک ساعت، دو ساعت و یا یک روز در بین مردم می‌آمدند، ما را به چه چیزی امر می‌کردند؟... ما باید آن را دنبال کنیم و در تبیین و تعلیم و معرفتی که می‌خواهیم به مستمع بدهیم، آن را ملاحظه کنیم و نیاز زمان را پُر کنیم».

■ کشف و ارائه خلأهای معرفتی امروز از زندگی اهل بیت(ع)

معظمله در ۸۳/۵/۱۷ در خصوص استخدام مضامین هم این توصیه را به مداحان دارند و می‌فرمایند: «بیینید ما در زندگی سیاسی و اجتماعی‌مان به کدام امر نیاز داریم؛ ما در زندگی این بزرگواران و این بزرگوار به‌خصوص استخراج کنید و با زبان شعر بیان کنید».

■ بیان فضیلت‌های رفتاری و عملی اهل بیت(ع)

رهبر انقلاب در همین خصوص در ۸۳/۵/۱۷ می‌فرمایند: «در اشعار و مداحی حضرت فاطمه زهرا(س)، سیدالشهدا(ع) و دیگر معصومین، باید علاوه‌بر استفاده از مضامین معنوی و تعمیق پیوندهای عاطفی، فضیلت‌های رفتاری و عملی این بزرگواران نیز گنجانده شود تا آحاد مردم بتوانند این اسوه‌ها را الگوی اخلاق و رفتار فردی و اجتماعی خود قرار دهند».

■ این‌ها سطح معارف دینی را پایین می‌آورد

ایشان در ۸۴/۵/۵ در خصوص استفاده از برخی مضامین و مدح‌های ظاهری از اهل بیت(ع) تذکر می‌دهند و می‌فرمایند: «استفاده از مدح‌ها و تمجیدها بی‌معناست، گاهی هم مضر است. فرض کنید راجع به حضرت اباالفضل(ع) صحبت می‌شود؛ بنا کنند از چشم و ابروی آن بزرگوار تعریف کردن؛ مثلاً قربون چشمت بشم! مگر چشم قشنگ در دنیا کم است؟ مگر ارزش اباالفضل به چشم‌های قشنگش بوده؟!... این‌ها سطح معارف دینی ما را پایین می‌آورد... ما باید این معارف بلند شوخی کنیم...».

■ طوری انتقاد نکنید که موجب تضعیف شود

مقام معظم رهبری در ۸۷/۴/۴ در خصوص وجود مضامین روز و انقلابی در اشعار مداحان می‌فرمایند: «...اگر کسی ایراد و انتقادی هم دارد، نباید آن را جوری مطرح کند که این مدیری که در تلاش هست برای اینکه کار را بهتر انجام دهد، او را تضعیف کند».

■ اگر مضمون معرفت‌افزا ندانسته باشید، گناه است

ایشان همچنین درباره مضامینی که باید در مداح‌ها بیاید نیز در ۹۷/۱۲/۷ می‌فرمایند: «شعر باید با مضمون و محتوای قرآنی و اسلامی و به تعبیر رایج امروز شما‌ها، فاطمی و حسینی باشد... گاهی اوقات می‌شنوم که در جلسه مداح صاحب هنر، نه شعر و نه مضمون در جهت معرفت‌افزایی نیست؛ این گناه است، این ظلم است».

■ دل‌ها را به سمت پیروی از اهل بیت(ع) راغب کنید

رهبر انقلاب در خصوص انتخاب محتوا در ۹۱/۲/۲۳ هم می‌فرمایند: «یک چیزهایی هست که گفتن آن‌ها هیچ گشایشی و هیچ فتوحی در ذهن شنونده شما به وجود نمی‌آورد، هیچ بهجتی در جان مستمع شما به وجود نمی‌آورد؛ این‌ها را نگویید... آن چیزهایی را بگویید که می‌تواند مستمع شما را به پیمودن راهی که آن بزرگوار رفت، تشجیع کند، تشویق کند».

■ گفتمان در جامعه به وجود بیاورید

ایشان در ۹۵/۱۲/۲۹ در باب معرفت اهل بیت(ع) می‌فرمایند: «دربخش محتوا، مسئله، مسئله منقبت اهل بیت(ع) و دل‌ها را نزدیک کردن به محبت و معرفت ایشان است. ما انصافاً از لحاظ معرفت اهل بیت خیلی عقبیم... بنابراین، این را وجهه همت قرار بدهید و مردم را با معرفت کنید... آنچه من انتظار دارم از جامعه مداح... این است که بتوانید گفتمان در جامعه به وجود بیاورید، فکر به وجود بیاورید».

مروری بر ۴۰ مطالبه رهبری از مداحان در آستانه دیدار سالیانه و سالروز ولادت حضرت زهرا(س)

هیئت باید هیئت بماند

گزیده «به جوان‌ها توصیه می‌کنم شیوه‌های پیشکسوت‌ها را به‌کلی کنار نگذارند؛ دست نخشند. من با نوآوری موافقم؛ نوآوری هیچ اشکالی ندارد؛ اما اگر بخواهید در این نوآوری کمال پیدا کنید، بایستی این نوآوری در امتداد شیوه گذشتگان باشد... محسّنات اساتید، پیشکسوت‌ها و کسانی را که در این کار از شما یک پیراهن بیشتر پاره کرده‌اند، یاد بگیرید و چیزی بر آن اضافه کنید».

■ **نوآوری داشته باشید اما نه هر جور**

رهبر انقلاب در دوسال بعد در ۸۶/۴/۱۴ نیز دوباره به این موضوع اشاره کردند و فرمودند: «مداح یا خواننده ما بیاید در رادیو و تلویزیون به تقلید -آن هم غلط- آهنگ غربی یا آهنگ مجالس لهو را در مجلس ایمان و در مجلس معنویت تکرار کند، این درست نیست؛ این غلط است. نوآوری، درست؛ اما نه این‌جور. این مربوط به آهنگ است. البته صدای خوب را می‌توان با آهنگ خوب آرایش داد. خود آهنگ یک مسئله است».

■ **روی مسئله خانواده تکیه کنید**

رهبر انقلاب پس از آنکه نقشه مؤثر مداحان در فرهنگ‌سازی را تبیین کردند، سه سال است مداحان را به بسط موضوعات مرتبط با خانواده‌ها امر از ازدواج و فرزندآوری سوق می‌دهند. ایشان در ۹۷/۱۲/۷ فرمودند: «... دشمن بشریت تصمیم گرفته نظام خانواده را در بین بشر از بین ببرد... در آن جاهایی که از خدا دور بودند موفق شدند، در یک جاهایی هم از جمله در ایران اسلامی ما موفق نشدند اما دارند تلاش می‌کنند. این ازدواج‌های سخت، این ازدواج‌های دیر، این فرزندآوری کم، این به تعبیر غلط زشتشان «ازدواج‌های سفید»... شما مبارزه با این‌ها را جزو برنامه‌های خودتان قرار بدهید».

■ **ماندگذشتگان در ابتدای مداحی، نصیحت کنید**

از دیگر توصیه‌های رهبری به مداحان حفظ سنت‌های مداحی بوده است. ایشان در ۸۴/۵/۵ می‌فرمایند: «در منبر مداحی حتماً در اول، فصلی اختصاص بدهید به نصیحت با بیان معارف به زبان زیبای شعر. اصلاً رسم مداحی از قدیم این‌طوری بوده است؛ الان یک مقدار آن رسم‌ها کم شده. مداح در اول منبر یک قصیده، یک ده بیت شعر - کمتر، بیشتر - فقط در نصیحت و اخلاق، با الفاظ زیبا خطاب به مردم بیان می‌کرد...».

■ **محسّنات اساتید و پیشکسوت‌ها را باید بگیرید**

ایشان دو سال بعد در ۸۶/۴/۱۴ هم فرمودند: «به جوان‌ها توصیه می‌کنم شیوه‌های پیشکسوت‌ها را به‌کلی کنار نگذارند؛ دست نکشند. من با نوآوری موافقم؛ نوآوری هیچ اشکالی ندارد؛ اما اگر بخواهید در این نوآوری کمال پیدا کنید، بایستی این نوآوری در امتداد شیوه گذشتگان باشد... محسّنات اساتید، پیشکسوت‌ها و کسانی را که در این کار از شما یک پیراهن بیشتر پاره کرده‌اند، یاد بگیرید و چیزی بر آن اضافه کنید».

■ **عزاداری به جای خود، مولودی‌خوانی و شادی هم به جای خود**

ایشان در ۹۲/۳/۱۱ هم در این خصوص می‌فرمایند: «من در این سال‌های طولانی، خیلی اوقات به برادران مداح که اینجا می‌خواندند، این اعتراض را می‌کردم که جلسه جشن و مولودی را چرا می‌کردند به مصیبت عزاداری؛ مفصل روضه خواندند و اشک گرفتند! هر چیزی به جای خودش. این‌جور نیست که در مجلس مولودی‌خوانی ائمه(ع) هم حتماً باید یک روضه‌ای خوانده شود... عزاداری به جای خود، مدیحه و مولودی‌خوانی و شادی هم به جای خود...».

■ **مضامین ترویجی که باید در شعر مداحان باشد**

رهبر انقلاب یک سال بعد در ۹۶/۱۲/۱۷ می‌فرمایند: «شعر را، بیان را جوری انتخاب کنید که معرفت مخاطب و ایمان مخاطب بالا برود؛ هم معرفتش، عقلانیت دینی‌اش، هم ایمان قلبی‌اش. مجلس ایمان و در مجلس معنویت تکرار کند، این درست نیست؛ این غلط است. نوآوری، درست؛ اما نه این‌جور. این مربوط به آهنگ است. البته صدای خوب را می‌توان با آهنگ خوب آرایش داد. خود آهنگ یک مسئله است».

■ **سخن متقن و محکم و متین بگویید**

یکی دیگر از توصیه‌های رهبری به مداحان، اتقان است. ایشان در ۹۱/۱۱/۱۵ می‌فرمایند: «سعی کنید سخن متقن گفته بشود. آنچه باید گفته بشود، چه سیره، چه تاریخ، چه مطالعات معارفی و توحید و امثال این‌ها، چه ذکر مصیبت، با اتقان گفته بشود؛ یعنی سخن متقن و محکم و متین گفته بشود».

■ **لوازم‌باز و مسلمان زیستن را باید دهید**

یکی از شئون اثرگذاری که رهبر معظم انقلاب برای مداحان متصور هستند، فرهنگ‌سازی است. ایشان در ۹۴/۱/۲۰ در این خصوص می‌فرمایند: «آنچه را باید مردم احتیاج دارند و آنچه را این جوان‌ها احتیاج دارند برای پاک بودن، برای پاک زیستن، برای سبک زندگی اسلامی، برای مسلمان شدن به‌معنای واقعی کلمه، برای عاقبت به خیری، به این‌ها باید بدهید».

■ **اگر مضمون معرفت‌افزا ندانسته باشید، گناه است**

ایشان همچنین درباره مضامینی که باید در مداح‌ها بیاید نیز در ۹۷/۱۲/۷ می‌فرمایند: «شعر باید با مضمون و محتوای قرآنی و اسلامی و به تعبیر رایج امروز شما‌ها، فاطمی و حسینی باشد... گاهی اوقات می‌شنوم که در جلسه مداح صاحب هنر، نه شعر و نه مضمون در جهت معرفت‌افزایی نیست؛ این گناه است، این ظلم است».

■ **دل‌ها را به سمت پیروی از اهل بیت(ع) راغب کنید**

رهبر انقلاب در خصوص انتخاب محتوا در ۹۱/۲/۲۳ هم می‌فرمایند: «یک چیزهایی هست که گفتن آن‌ها هیچ گشایشی و هیچ فتوحی در ذهن شنونده شما به وجود نمی‌آورد، هیچ بهجتی در جان مستمع شما به وجود نمی‌آورد؛ این‌ها را نگویید... آن چیزهایی را بگویید که می‌تواند مستمع شما را به پیمودن راهی که آن بزرگوار رفت، تشجیع کند، تشویق کند».

■ **خودتان آهنگ بسازید**

ایشان چندسال پیش در ۸۴/۵/۵ به مداحان می‌فرمایند: «من شنیده‌ام در مواردی از آهنگ‌های نامناسب استفاده می‌شود. مثلاً فلان خواننده طاغوتی یا غیرطاغوتی شعر عشقی چرندی را با آهنگی خوانده؛ حالا ما بیاییم در مجلس امام حسین و برای عشاق امام حسین، آیات والای معرفت را در این آهنگ بریزیم و بنا کنیم آن را خواندن؛ این خیلی بد است. خودتان آهنگ بسازید...».

ادب هیئت داری

■ **نگذارید هیئت تبدیل بشود به محیط‌های دیگر**

سال گذشته رهبر معظم انقلاب در ۹۹/۱۱/۱۵ در باب استفاده از ابزارهای هنری خارج از هیئت توصیه مهمی داشتند و فرمودند: «قالب مداحی و هیئت را با بعضی از کارهای مشابهی که اینجا و آنجا انجام می‌گیرد، اشتباه نباید گرفت. قالب مداحی باید حفظ بشود؛ از همه ابزارهای هنری مذکور که وقات اعتراض می‌کنم به بعضی از مداحی‌ها که متأسفانه در حال توسعه و تقویت همکاری‌های خود با مراکز پژوهشی، حمایت از پروژه‌های علمی، انتشار کتاب به طور مشترک، تألیف، ترجمه و انتشار آثار در موضوعات مختلفی همچون تاریخ، فلسفه، هنر، تاریخ تمدن اسلامی، قرآن‌شناسی، ایران‌شناسی، حقوق و اقتصاد اسلامی، کتاب کودک و ... است، به مناسبت سفر رئیس جمهور به روسیه، خبرگزاری مهر گفت‌وگویی با حمید هادوی، مدیر بنیاد مطالعات اسلامی روسیه داشته که بخش‌هایی از آن را می‌خوانیم.

■ اسلام چندمین دین رسمی روسیه محسوب می‌شود؟

اسلام دومین دین رسمی در روسیه است. چهار دین رسمی در روسیه وجود دارد که به ترتیب مسیحیت، اسلام، یهودیت و بودیسم است؛ بودیسم در شرق روسیه رواج دارد. مقامات روسیه در صحبت‌هایشان چندین بار عدد ۲۰ تا ۲۵ میلیون را گفته‌اند؛ در صورتی که در گذشته مقامات روسیه از بیان این عدد بالا امتناع می‌کردند چون در روسیه مشکلاتی پس از فروپاشی پیش آمد و بخشی از این درگیری‌ها مربوط به مسلمانان در چچن بود و نمی‌خواستند آمار مسلمانان را بالا اعلام کنند. اما حالا دولت ارتباط خوبی با مسلمانان دارد. در مبحث مذاهب مختلف آمار دقیقی وجود ندارد؛ در برخی اسناد، شیعیان ۶۰۰هزار نفر بیان شده است اما خود شیعیان حدود ۲.۵ میلیون نفر را اعلام کرده‌اند. البته این ۲.۵ میلیون شامل دو دسته هستند که یک دسته تابعیت روسیه را دارند و یک دسته مهاجرند.

■ در مسکو چقدر مسجد وجود دارد؟

در حال حاضر پنج مسجد در مسکو داریم؛ یکی مسجد خانم‌النبیا در محوطه دیپلماتیک ایران است و چهار مسجد در مناطق مختلف مسکو داریم که بعضی مثل مسجد یادبود در جوار پارک پیروزی، جدیدساخت هستند و بعضی مثل مسجد تاریخی در منطقه ترینتی کوفسکایا قدیمی هستند. تاریخ ساختمان اولیه مسجد جامع مسجد به حدود ۱۲۰ سال پیش برمی‌گردد اما به درخواست مسلمانان و همکاری دولت روسیه ساختمان بزرگ و زیبایی ساخته و در سال ۲۰۱۵ با حضور رئیس جمهور روسیه و بعضی مقامات بین‌المللی افتتاح شد.

■ شیعیان مسجد خاص و اختصاصی ندارند؟

در شهرهای مختلف روسیه مساجد اختصاصی شیعیان وجود دارد اما تعدادش بسیار کم است. البته در بعضی مناطق مساجد بین شیعیان و اهل سنت مشترک است و حتی در بعضی شهرها شیعیان در مساجد اهل سنت برنامه‌های خود را دارند. در مسکو در حال حاضر شیعیان در هیچ مسجدی برنامه ندارند، البته در گذشته شبستانی در یکی از مساجد تازه‌ساز مسکو به نام آترادنایا مختص شیعیان بود اما به‌دلیل اختلافاتی با مالک ملک مورد نظر فعلاً در این شبستان برنامه‌ای برگزار نمی‌شود. اختلافات چندین سال است که وجود دارد و ت